

Ve Uygur Türkleri'yle ilgili Bakanlığınızın verdiği sözleri beş yıldır niye yerine getirmediniz, ne zaman yerine getireceksiniz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bankoğlu...

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Teşekkür ediyorum.

Türkiye Ulusal Ajansının dağıttığı hibelerden bahsetmiştim. Bu hibeler kapsamında hibe verdiğiniz ancak Avrupa Birliği Sayıştay tarafından incelemeye gidip geri ödeme talep edilen projeler olduğu söyleniyor. Bu projelerin sayısı nedir? Acaba hangi bakanlıkların projeleri inceleme sonucu şüpheli görülüp geri ödenmeleri istenmiştir? Bu projeler hangi kurum ya da kuruluşların hangi projeleridir?

Teşekkürler.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum değerli milletvekilleri.

Değerli arkadaşlar, son dakika mı talep var?

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) - Yok, hayır zaten açtık mikrofonum ama açılmadı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Siz söz talep etmiş miydiniz Sayın Süllü?

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) - Evet ama mikrofonum açılmadı.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, son söz.

Buyurun Sayın Süllü.

JALE NUR SÜLLÜ (Eskişehir) - Sayın Başkan, aslında konuşmamın son bölümüydü tam teşekkür edecektim.

Tabii, biz müzakerelerin yeniden başlama süreci için istekli oluşunu açıkçası olumlu buluyoruz, onun için teşekkür ediyoruz. Avrupa Birliği Başkanlığımızın o konuda girişimleri var, diğer bakanlıklarımızın hazırlığı var ama bir dağınıklık var. Neden bizim bir başmüzakerecimiz yok? Avrupa Birliği Başkanlığı var ama çalışmalar diğer bakanlıklarla koordinasyon içinde yürütülüyor açıkçası -bunu çok önemli buluyoruz- bunun nedenini öğrenmek istiyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, böylece sorular karşılanmıştır.

Şimdi Sayın Bakana gün boyunca ve az önce sorulan sorular, yapılan değerlendirmeler ve görüşlerle ilgili kanaatlerini ortaya koyması için ve soruları cevaplandırması için otuz dakika süre veriyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Biz de on beş gün içinde cevap vermesini...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Yedi gün, yedi gün; yedi günde göndereceğim.

Sayın Bakanım, buyurun, söz sizde.

DIŞİŞLERİ BAKANI HAKAN FİDAN - Öncelikle çok teşekkür ediyorum, gerçekten çok değerli milletvekillerimizin gün içerisinde hem grupları adına hem şahısları adına yaptıkları konuşmaları, yorumları, eleştirileri, tespitleri dikkatle dinledim. Sordukları belki yüzlerce soruyu not almaya çalıştım, şöyle kafamda bir ortak kümeye sokmaya çalıştım çünkü pratik olarak bunların hepsini burada ifade etmemiz mümkün olmayacak ama ben öncesinde, müsaadenizle, bazı genel hususları vurgulamak istiyorum.

Birincisi: Bazı tespitler var, "Raporda şu yok, bu yok." vesaire diye, doğrudur; o tespitlere ben de katılıyorum. Yalnız, şunun altını çizmem lazım: Konuştuğumuz konu dış politika. Yani bizlerin eğer dünya kamuoyuna açık bir metin ve tutanak usulümüz olmasa belli konuları burada sizlerle... Yani benim sizden saklayacağım hiçbir şey yok, Dışişleri Bakanı olarak yüce Meclis ve ilgili vekillerle her türlü konuyu konuşabiliriz, zaten bu ortam da bunun için var. Yani benim işimi daha iyi yapabilmem için sizlerle olan etkileşimin çok sağlıklı olması gerekiyor. Ama diğer taraftan da olayın doğası gereği bunu kamuoyuna açmamız gerekiyor; hadi, kendi kamuoyumuzla da paylaşalım, onlardan da saklayacağımız bir şey yok ama günün sonunda bu kendi kamuoyumuzla sınırlı kalmıyor, dünya kamuoyuna açılıyor verdiğimiz bütün veriler. Dolayısıyla bizim belli ülkelerle ilgili, belli şehirlerle ilgili, belli gruplarla ilgili söyleyeceğimiz her şeyin, başka ülkelerde... Ben bu sıfatla en azından bunu söyleyecek durumda olamam ülkemiz adına. Şunu da ayrıca ifade etmek isterim: Daha farklı formatta sizlerle beraber hassas olduğunuz, ilgi duyduğunuz, merak ettiğiniz, gündeme taşımak istediniz hangi konular varsa usulüne uygun bir şekilde beraber ortam oluşturulursa ben oraya gelirim; sizler beni ziyaretmek istiyorsanız, siz gelin; ben, her türlü cevabı vermeye, konuları tartışmaya, alternatif fikirleriniz varsa o konularla ilgili hususları iletmeye hazırım; onu baştan söylemiş olayım. Gerçekten bazı konularla ilgili hassasiyetinize teşekkür ediyorum; işte, Kafkaslar, Doğu Türkistan, Kerkük, Bulgaristan, sınır ötesindeki Kürt kardeşlerimiz... Birçok konu var, bunların hepsi gerçekten önemli konular ama dediğim gibi yani belli konuları bizim daha dar kapsamda çalışmamız ve konuşmamız gerekiyor, onun altını çizmiş olayım.

Şimdi, soruları organize etmek için aslında Başkan bize de vakit vermedi, ben bu arada ortak konularımızı hemen bir çıkartayım dedim, neler var söylemem gereken?

Şimdi, gün içinde bazı vekillerimiz rakam verdiler; işte "Millî İstihbarat Teşkilatından getirdiğiniz üst düzey yönetici" işte, "Şu kadar, bu kadar..." dendi, kimisi "21 tane genel müdür getirdiniz." dedi, kimisi "16 tane genel müdür getirdiniz." dedi. Değerli arkadaşlar, 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nden sonra bizim şu anda 39 tane Genel Müdürlüğümüz var. Ben Millî İstihbarat Teşkilatından -saydım- 6 Genel Müdür arkadaş getirmişim, doğru hatırlıyorum. Bunlardan birisi Personel Genel Müdürü; bu arkadaş Devlet Personel kökenlidir, Millî İstihbarat Teşkilatına da zaten dışarıdan geldi, orada da başarılarını gördüğüm bir arkadaş. Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü -bunlar ihtisas yerleri- hukukçu; Başbakanlık Hukuk Müşaviriydi, MİT'te benimle beraberdi, istihdam ettim, tekrar geldi. Daha sonra Bilgi İşlem Genel Müdürü; gerçekten bu konuda eğer geldiğimde ihtisas sahibi bir arkadaş konunun başında

olsaydı ben buna ihtiyaç duymazdım. Çok önemli, gizlilik derecesi büyük veriyle uğraşmak; bunların yapıldığı yer Millî İstihbarat Teşkilatı; orada çalışmalarını gördüm, bu konuyu halledecek arkadaşları aldım, getirdim. Onun dışında İstihbarat ve Güvenlik Genel Müdürlüğü var; Millî İstihbarat Teşkilatında benim emrimde çalışmış, daha sonra Libya'ya Büyükelçi olmuş, dolayısıyla hem dış politikayı, Dışişlerini hem Millî İstihbarat Teşkilatını bilen bir arkadaşımızı getirdik, İstihbarat ve Güvenlik Genel Müdürlüğüne başına koyduk. Ondan sonra, Eşgüdüm Genel Müdürü var; gerçekten Millî İstihbarat Teşkilatında benimle beraber çalışmış, üstün başarılar üretmiş, burada da yani eşgüdüm konusundaki gerekli sistemi kuran çok değerli, seçkin bir arkadaşımız. Onun dışında var mı arkadaşlar benim atladığım... Diplomatik Güvenlik Genel Müdürlüğü var; evet, Diplomatik Güvenlik birimi yeni kuruldu. Adı üstünde diplomatik güvenlik meselesi, bütün dünya da vardı; bizim dış elçiliklerimizin fiziki güvenliği, ondan sonra bizim haberleşme güvenliğimiz, evrak güvenliğimiz yani gerçekten büyükelçiliklerimizde bu ihtisasa ihtiyaç var; onun da başındaki arkadaşları Millî İstihbarat Teşkilatından ödünç aldık. Yani bu arkadaşlar, Millî İstihbarat Teşkilatından ödünç aldığımız ihtisas sahibi arkadaşlar. Millî İstihbarat Teşkilatı ile Dışişleri belli konularda zaten kardeş teşkilat gibi çalışıyorlar yani buradan personel değişiminin olması şey olmamalı.

Ama benim Millî İstihbarat Teşkilatındayken de Dışişlerindeyken de dikkat ettiğim bir husus var: Özellikle kariyer ve gruplarına dışarıdan pek atama yapmayı tercih etmiyorum ama ihtisas konularına, az önce ifade ettiğim gibi atamaları yapıyorum. Bunun dışında dışarıdan atadığımız işte, Strateji Bütçe Başkanı arkadaşımız var. Buranın başında maliye kökenli bir arkadaşına ihtiyaç vardı; geldiğimizde Dışişlerinden bir arkadaş vardı, arkadaş büyükelçi, yıllarca dışarıda çalışmış; devlet bütçesini takip edecek, bizim adımza Maliye Bakanlığında koşturacak bir arkadaş ihtiyacı var. Ankara mali bürokrasisini bilmeyen bir arkadaş zorla bu işe koşturup, adamı da DNA'sına aykırı hareket ettirip Bakanlığa da kâr getirmemenin bir amacı yok ki. Getirirsiniz işte şimdi yaptığımız gibi mali bürokrasiden gelmiş bir arkadaş, halletsin işi, Bakanlığın da işine bu gelir. Yani adamcağız gelip de burada Avrupa politikasıyla ilgili uğraşmıyor ki. Herkes ihtisas konusunu yapsın; ya, bu bir dert olmamalı insanlara. Destek Hizmetleri Genel Müdürlüğü dışarıdan getirdik, gerçekten hem Başbakanlıkta hem diğer kurumlarda da fevkalade büyük başarıları olan bürokrat bir arkadaşımız. Yani bunlar kendilerini başarılı addetmiş arkadaşlar. Benim kurumsallaşmaya ne kadar önem verdiğimi tanıyan herkes bilir yani kurumsal verim, kurumsal derinleşme önemli. Bunun için de alanında ihtisas sahibi arkadaşlarla çalışmak her zaman için benim tercihim çünkü taşıdığım emaneti en iyi şekilde taşımaya gayret ediyorum.

Diğer bir konu da vakıfla ilgili sorular var -sabahtan gündeme getirildi- tespitler var. Değerli milletvekilleri, burada şunu söylemek istiyorum: Vakıf Kanunu geçtikten sonra biz mütevellî heyeti olarak atamayı yaptık, yönetim kurulunu da atadık. Burada mütevellî heyet üyelerinin birçoğunun Bakanlıktan olması gerekiyor. Bakanlıktan atamalarımızı yaptık biz, dışarıdan bir mali uzman atamamız gerekiyordu, bir eski banka genel müdürünü mali uzman olarak atadık, faaliyetimize başladık. Şirket kurulumunu yaptık, şu anda şirkete personel alımı ve yer ihdası da yerleşme aşamasında.

Vize şirketleriyle ilgili çalışmalarımız devam ediyor. Vize şirketlerinin daha önceden almış olduğu sözleşmeler var, Bakanlıkla yapmış olduğu sözleşmeler var, bunlar hukuken bağlayıcı olan sözleşmeler. Bunlara uygun şirketlerle de oturarak, konuşarak, belli bir yol bularak yolumuza gitmeye çalışıyoruz. Biliyorsunuz, bu vize şirketleri gerçekten ülkemize olan rağbeti, vize işlerini de yönetmek için iyi bulunmuş bir sistem, vize verme sistemini de kolaylaştıran bir yapı ama vakıf vasıtasıyla da bunu biraz daha Bakanlığa kaynak sağlayan... Direkt bütçeyle ilgili değil de başka konuları var. Diyelim ki şöyle bir mesele var: Bizim Bakanlık personelinin hayatı yurt dışında geçiyor, çocukları yurt dışına gidiyor, Ankara-yurt dışı, Ankara-yurt dışı; sürekli yurt dışında okuyan çocukları var. Geldiği zaman da bu çocukların burada okuması gerekiyor. Bunlara özel, orta dereceli eğitim kurumunun olması gerekiyor. Yani inşallah becerirsek ilk amacımız orta dereceli okul kurmak. Daha sonra bir üniversite vizyonumuz var becerebilirsek. Bütün bunlar vakfın faaliyetleri arasında olacak.

Bir diğer konu da zaman zaman bizim araba alımları, bazı basın-yayın organları yazıyor, işte "Dışişlerine şu kadar Mercedes lastiği alındı, bu kadar şu yapıldı." vesaire diye. Şunu sadece hatırlınızda tutmak istiyorum: Ne zaman Dışişleriyle ilgili bir araba veya lastik alımı görüyorsanız bunla r-sabahtan beri söyleniyor, 261 tane misyon var- buradaki temsil gereği araç kullanan misyon şeflerinin araçlarıdır. Bunların hepsinin en iyi araç olması gerekiyor. Bütçemizin elverdiği ölçülerde buralara elimizden geldiğince her türlü imkânı sağlamaya çalışıyoruz. Yani alınan araçlar "Dışişleri Bakanlığına şu kadar araç alındı." diye yani bizim Bakanlık merkezindeki insanların bindiği araçlar değil bunlar, alıp dışarıya göndermeye çalışıyoruz peyderpey. Bunu da lütfen aklınızda tutun. Onu zaten ilgili arkadaşlar biliyor.

Vize konusunda gerçekten çok ciddi konular gündeme getirildi. Bu konu sadece burada değil başka yerlerde de benim gündemime getiriliyor. Benim de geldiğimden beri yakından takip ettiğim bir konu vize meselesi. Bununla ilgili zaten biliyorsunuz ama şöyle bir genel çerçeveyi çizmekte fayda var: Özellikle pandemiden sonra Avrupa devletleri... Yani bu vize konusu bizim öncelikle Avrupa devletleri ile bizim aramızdaki bir konuydu. Avrupa devletleri şimdi kendilerini Schengen meselesine bağladılar. Schengen meselesine girdikten sonra -ortak sistemine- sadece bize karşı değil dünyadaki herkese karşı bir ortalamayla hareket ediyorlar. Yani tamam, Türkiye'de problemlerimiz var, bunun sebebini araştırıyoruz ama bize daha mı özel bir davranış var? Yanıgenel ortalama bir rakam da biz bu ortalamaların çok sapmasında mıyız? diye baktığımız zaman... Ben veriyle hareket etmeyi seviyorum, arkadaşlardan veri çıkarmalarını istiyorum. 2014'ten başlayalım; 2014'te Türkiye başvurularına yapılan ortalama ret yüzde 4,4; bütün Schengen başvurularına yapılan ret 5,1; 2015'te 3,9 Türkiye'ye, dünyaya 6,2; 2016'da 4,4 Türkiye'ye, dünyaya 6,9; 2019'da bütün dünyaya 9,7 bize 9,9; 2020'de bize 12,7 dünyaya 13,6; 2021'de -pandeminin olduğu dönem- 16,9 Türkiye'ye, dünyaya